

POHJANMAAN KÄRÄJÄOIKEUS VUOSIKERTOMUS 2023

ÖSTERBOTTENS TINGSRÄTT ÅRSBERÄTTELSE 2023

Laamannin katsaus

Viime vuosi oli monessa suhteessa muutosten aikaa sekä kärjäoikeudessamme kuten myös toimintaympäristössämme. Tuomioistuimet ovat osa yhteiskuntaa ja myös merkittävä julkinen vallankäyttäjä, joten tässä suhteessa kärjäoikeutemme tulee olla vahvasti tietoinen yhteiskunnan tilasta sekä ennustaa lähitulevaisuutta. Kansainvälinen tilanne useine sotineen, hurjine inflaatiolukuineen sekä korkeine viitekorkoineen yhdistettynä taantumaan ovat heijastuneet vahvasti kärjäoikeutemme toimintaan. Asiamäärissämme on ollut hurjaa kasvua erityisesti rikosasioiden ja maksukyvyttömyysasioiden osalta. Henkilöstön vaihtuvuus on ollut voimakasta ja myös viraston päällikkö on viime vuoden aikana vaihtunut.

Minut nimitettiin pitkään kärjäoikeuden päällikkönä ansioituneesti toimineen laamanni Daniel Allénin seuraajaksi 1.9.2023 lukien hänen eläköitymisensä myötä. Sain johdettavakseni hyvässä vireessä olevan kärjäoikeuden, jonka ominaispiirteinä voidaan mainita laajan maantieteellisen alueen lisäksi kaksi kansliaa, kaksi eri asiaryhmiin erikoistunutta lainkäyttöosastoa sekä kaksi virallista kieltä, suomi ja ruotsi. Moni asia on meillä kahtena verrattuna muihin kärjäoikeuksiin. Toisaalta tämä tuo haasteita, mutta toisaalta tämä voidaan nähdä myös mahdollisuutena. Erikoistumisen myötä henkilökuntamme voi syventää osaamistaan useilla eri oikeuden osa-alueilla. Monikielisyys on puolestaan voimavara, josta on hyötyä työelämän ulkopuolellakin. Vaikka kanslioiden välimatka onkin maantieteellisesti pitkä, mahdollistaa digitalisaatio päivittäisen yhteydenpidon fyysisten matkojen ohella.

Osaava, motivoitunut, innostunut ja kielitaitoinen henkilökuntamme on ainoa voimavara, joka kärjäoikeudella on. Henkilöstöressurssimme eivät valitettavasti seuraa asiamäärien jatkuvan kasvun mukana. Joudumme myös jatkuvasti tasapainoilemaan ratkaisujen laatuun ja määrään, kustannustehokkuuteen sekä työssäjaksamiseen liittyvien kysymysten parissa. Näistä muuttujista huolimatta henkilökuntamme toteuttaa hyvällä otteella vuodesta toiseen tärkeää tehtäväämme pohjanmaalaisen oikeusturvan antajana ja vartijana.

Laamanni Pasi Kettula

Lagmannens översikt

Förra året var på många sätt en tid av stora förändringar inom både vår tingsrätt och i vår verksamhetsmiljö. Det internationella läget med flera konflikter, hög inflation och höga referensräntor kombinerat med en recession har starkt påverkat tingsrättens verksamhet. Antalet ärenden har ökat kraftigt, särskilt inom brottmål och insolvensärenden. Personalomsättningen har också varit hög. Tingsrätten fick även en ny chef under det gångna året. Domstolarna är en del av samhället och en betydande offentlig maktfaktor, så i detta avseende bör tingsrätten vara ajour med situationen i samhället samt framtidens utsikter.

Jag blev utnämnd till lagman vid tingsrätten den 1 september 2023 efter att den välmeriterade lagmannen Daniel Allén gått i pension. Jag har fått leda en tingsrätt som är i bra skick, kännetecknad av ett omfattande geografiskt område med två kanslier, två specialiserade avdelningar för olika ärendetyper samt två officiella språk, finska och svenska. Jämfört med andra tingsrätter har vi så att säga dubbelt upp i många ärenden. Å ena sidan medför detta utmaningar, men å andra sidan kan det ses som en möjlighet. Genom specialisering kan vår personal fördjupa sin kompetens inom olika rättsområden. Flerspråkighet är också en tillgång som gynnar oss både inom och utanför arbetslivet. Även om avståndet mellan kanslierna geografiskt sett är långt så möjliggör digitalisering ett effektivt arbete kanslierna emellan.

Vår kompetenta, motiverade, engagerade och språkkunniga personal är den mest centrala resursen som tingsrätten har. Tyvärr har vi inte haft möjlighet att öka personalen i samma takt som ökningen av ärenden skulle kräva. Vi måste ständigt balansera mellan kvalitet och kvantitet i avgörandena samt mellan kostnadseffektivitet och frågor som gäller välmående i arbetet. Trots dessa variabler utför vår personal år efter år på ett utmärkt sätt vårt viktiga uppdrag för rättsskyddet i Österbotten.

Lagman Pasi Kettula

Organisaatio ja henkilöstö

Pohjanmaan kärjäoikeudessa on kaksi kansliaa, toinen Vaasassa ja toinen Kokkolassa. Hallinnollinen kanslia on Vaasassa. Pietarsaarella on lisäksi istuntopaikka. Pohjanmaan kärjäoikeus on kaksikielinen kärjäoikeus, jonka viralliset kielet ovat suomi ja ruotsi. Pohjanmaan kärjäoikeuden työkieli on suomi. Kärjäoikeuden toimialueen kunnat ovat Halsua, Kannus, Kaskinen, Kaustinen, Kokkola, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Kruunupyy, Laihia, Lestijärvi, Luoto, Maalahti, Mustasaari, Närpiö, Pedersören Kunta, Perho, Pietarsaari, Toholampi, Uusikaarlepyy, Vöyri, Vaasa sekä Veteli. Pohjanmaan kärjäoikeudessa käsitellään Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeuden tuomiopiirien summaariset riita-asiat.

Kärjäoikeudessa on kaksi lainkäyttöosastoa sekä erillinen hallinnollinen yksikkö. Lainkäyttöosastot toimivat sekä Vaasassa että Kokkolassa. Ensimmäinen lainkäyttöosasto käsittelee pääasiassa riita-, hakemus- ja insolvenssiasioita. Osastolla on myös kirjaamo, riidattomien velkomusasioiden yksikkö sekä maoikeus. Osastolla käsitellään myös keskitetysti Vaasan hovioikeuspiirin yrityssaneeraus- ja ulosottoasioita. Toinen lainkäyttöosasto käsittelee pääasiassa rikosoikeudellisia asioita ja osasto vastaa päivystyskanslian toiminnoista. Kärjäoikeudessa toimii myös tiedoksiantoyksikkö.

Kärjäoikeutta johtaa laamanni, jonka tukena toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä toimii suppea ja laaja johtoryhmä. Hallintoyksikkö tukee kärjäoikeuden lainkäyttöosastojen toimintaa ja vastaa kärjäoikeuden sisäisestä henkilöstö- ja taloushallinnosta sekä viraston yleishallinnosta.

Käräjäoikeudessa oli vuonna 2023 yhteensä 85 virkaa. Tuomareiden virkoja oli 21, haastemiesten virkoja 10, kansliahenkilökunnan virkoja 46 ja määräaikaisia virkasuhteita harjoittelijat mukaan lukien 3. Tuomarin viroista 8 on niin sanottua kielituomarin virkaa, joissa edellytetään erityistä ruotsin kielen taitoa. Tuomioistuinharjoittelua suorittavien käräjänotaareiden virkoja oli 5, joista viroista kolme on ruotsinkielisiä virkoja.

Henkilökunnan vaihtuvuus on 2023 ollut erityisesti kansliahenkilökunnan osalta voimakasta. Pehdyttäminen, kouluttaminen ja uusien rekrytointi on sitonut huomattavassa määrin henkilöstöresursseja sekä hallinnossa että lainkäyttöosastoilla.

Talous ja tuloksellisuus

Käräjäoikeus käy kunkin vuoden syksyllä tulosneuvottelut Tuomioistuinviraston kanssa, missä neuvotteluissa sovitaan seuraavan vuoden toimintamenoista, henkilöstömäärästä ja tulostavoitteista sekä tarkastetaan kuluneen vuoden tilannetta. Vuonna 2023 käräjäoikeuden budjetti oli lisämäärärahoineen 5 764 100 euroa, joista siirtyi vuodelle 2024 29 036 euroa. Suurin osa menosta, eli 5 143 100 euroa, kohdistui henkilöstökuluihin. Muita toimintamenoja ovat muun muassa vartiointipalveluista, siivouspalveluista, työterveyskustannuksista ja pienhankinnoista aiheutuvat menot. Toimitilakulut eivät ole huomioituina budjetissa.

Käräjäoikeuden tuottavuus (työmäärä jaettuna henkilötyövuosilla) oli 111. Tuottavuus ylitti sille asetetun tavoitteen (108). Käräjäoikeus pysyi taloudellisuuden osalta tavoitteessaan.

Merkittävä osa lainkäyttöasioista käsitellään sähköisesti AIPA-asianhallintajärjestelmässä. AIPA:n käyttö tulee vuonna 2024 laajentumaan rikosasioihin. Hallintoasioiden käyttö on sähköistetty vuonna 2022 HILDA-asianhallintajärjestelmän myötä. Viime vuosina tapahtunut laajamittainen digitalisaatio mahdollistaa laajat etätyömahdollisuudet ja edistää osaltaan työn ja vapaa-ajan yhteensovittamista. Etäoikeudenkäynnit vaikuttavat osaltaan oikeudenkäynnin kustannuksiin niitä alentavasti niin asianosaisten kuin tuomioistuimenkin näkökulmasta.

Asiamäärät vuonna 2023

Pohjanmaan kärjäoikeuden tehtävänä on antaa tuomiopiirissään oikeusturvaa ratkaisemalla kärjäoikeudessa vireille laitetut asiat varmasti, luotettavasti, nopeasti ja kohtuullisin kustannuksin. Asioiden käsittelyajat ovat hyvällä tasolla erityisesti summaarisissa riita-asioissa sekä rikosasioissa. Ratkaisumäärät ovat seuranneet myös hyvällä tasolla vireille tulleiden asioiden kasvua. Pohjanmaan kärjäoikeuden tavoitteiden työmenetelmien kehittäminen, ICT:n hyödyntäminen, tuomioistuinsovittelun tehostaminen ja ennen kaikkea osaavan ja motivoituneen henkilökunnan hyvinvoinnista sekä työssäjaksamisesta huolehtiminen.

	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä 31.12.2023
Rikosasiat	1835	1683	1050
Muut rikosoikeudelliset asiat	134	122	47
Pakkokeinoasiat	292	289	84
Laajat riita-asiat	287	270	210
Turvaamistoimet	4	6	1
Hakemusasiat	1248	1208	287
Velkajärjestelyasiat	179	153	47
Ulosottoasiat	191	216	64
Konkurssiasiat	151	129	117
Yrityssaneeraukset	82	74	8
Summaariset riita-asiat	45 625	46 177	6 318
Maaoikeusasiat	25	6	20
Yhteensä	48 345	48 822	7 498